

ПОЗАКЛАСНЕ ЗАНЯТТЯ

ЧИТАННЯ.

10-А, 10-Б, 11, 12 класи.

КАМ'ЯНИЙ ГОРІШОК.

(Легенда.)

За сімома горами, за сімома ріками жив собі цар Гостромисл.
Мав він трьох синів, кучерявих хлопчиків.

Занедужав цар, виснажений воєнними походами. А як на смертній постелі лежав, велів до себе синів привести.

— Сини мої любі, — сказав, — смерть розлучає нас. Не лишаймо вам скарбів, бо війни з ворогами спорожнили нашу скарбницю. А все ж таки візьміть собі те, що в ній лежить. Це моє останнє розпорядження.

— Котрий же син має володіти по тобі, милостивий царю? — запитав воевода.

Та цар заплющив очі і вмер. Коли царя похоронили й відчинили скарбницю, побачили там один-однісінький кам'яний горішок. Дивувалися всі, що воно означає, що такий могутній цар, а синам у спадщину лишив тільки кам'яного горішка.

Найстарший царевич узяв горішка і каже:

— Поділимося ним! Я розіб'ю його на три частини і кожний дістане третину.

Ударив його молотком раз і другий, але твердий горішок не піддавався. Тоді царевич каже:

— Навіщо він нам потрібний? Коли б хоч золотий був, а то кам'яний...

І кинув його під стіл.

Підняв його середущий царенко:

— Ану-мо, може, я розіб'ю! Ти ударив двічі, а я вдарю вдесятеро більше.

Бив-бив, не розбив, махнув рукою і сказав:

— А й справді, навіщо він нам здався? Коли б хоч срібний був, а то...

І кинув його.

А найменший царенко підняв горішка, виніс його на замкове подвір'я і почав розбивати. Бив-бив до самого вечора й не розбив. Другого дня знов узявся до роботи, але коли сонечко зайшло, горішок був таки цілісінький.

«Що воно за диво? — думав царенко. — Такий собі горішок, та щоб я його не розбив? Мушу я йому дати раду!»

А третього дня прийшли обидва брати і стали кепкувати:

— Каміння тобі на шляху товкти, а не царенком бути! Що це ти, з глузду з'їхав, що кращої роботи собі не найдеш?..

Збіглося двораків багато, прийшов і сам воевода, та й кажуть:

— Може б, тобі, царевичу, і справді кинути це діло. Не вдіяли твої братчики нічого, то й ти не вдієш...

Найменший царенко й каже:

— Вже ж треба мені хіба вашої ради послухати. Тільки шкода недокінчене діло впівдороги лишати. Ще хоч один-однісінький раз ударю...

Вдарив злегка молотком, а той горішок мов сам із себе на трое розколовся, і вилетів з нього звіток паперу. Воевода розгорнув папір і почав читати:

«Я, цар Гостромисл, наказую вам з того світу: котрий з моїх синів цього горішка розіб'є, хай стане царем по мені. Бо тільки найпильніший, найвитриваліший, такий, що зневіри не знає і що чорної роботи не боїться, може це зробити. Тільки такому, що тричі по три тисячі разів ударить, цей горішок відчиняється. Заведіть його в терем і посадіть на престолі, а два інші брати хай повинуються йому!»

Поклонилися всі найменшому царенкові, повели в терем і посадили на престолі, щоб сповнилася мудра воля царя Гостромисла. А воевода дуже зрадив, що країна дістала нового царя, і сказав на radoщах до першого міністра:

— Ну, цей зневіри не піддається. Що задумає, доведе до кінця! Добрий буде володар!

Легенда — народне оповідання про якісь події чи життя людей з елементами фантастики.

Звіток — згорток, скручений у трубку папір.

Прочитайте правильно слова: *Гостромісл, занедужав, віснажений, скарбів, кам'яний, могутній, царенко, середущий, замкове, цілісінький, кепкувати, збіглося, двораків, недокінчене, найпильніший, найвитриваліший, зневіри, відчиняється.*

1. Як називається легенда?
2. Що таке легенда?
3. Який спадок залишив цар своїм трьом синам?
4. Як повівся з батьковим заповітом кожний із синів?
5. Що зробив наостанок найменший царенко? Що випало з горішка?
6. Що було написано на папірі?
7. Чому зрадив воевода? Що він сказав?